

Lurren lapurretak matxinada berriak dakartza Afrikara

Matxinada harrigarriak erakutsi dituzte Afrikako hiriek 2011n, Tunisiatik Egiptora, Libian barrena, ahaztu gabe Maroko. Karrikak bero egon dira beste askotan, Hegoafrika, Senegal eta bestetan. Baina landa eremuetan ere jendeak haserre dira. Munduari jakiak eta bioerregaiak emateko aitzakiatan, lurra ostu nahi zaie laborariei.

BRITAINIA HANDIA HALAKO ZORTZI, horra 2005etik 2010era bitartean estatuen eta multinazionalen arteko tratuetan sal-erosi den hektarea kopuruaren tamaina. 200 milioi hektarea baino gehiago mende luzez goldatu dituzten nekazarien eskuetatik janariak eta bioerregaiak era industrialean ekoiztu nahi dituzten konpainia erraldioenetara. International Land Coalition erakundeak ezagutarazi ditu datuok abenduan plazaratutako txostenean.

Harrapatutako lurron %78 bioerregaiak ekoizteko darabiltzate multinazionalak. Horregatik ez dira bete *Iraultza Berdearen* propagandistek mundu osorako agindutako mirariak, gosetiak ase ahal izango zirela alegia, eta elikagaien prezioek goraka jarraitzen dute.

Sorootan produkzio industriala egin ahal izateko, lurrik emankorrenak kendu dizkiete bertako nekazariei, azpiegituretatik gertuen daudenak, urez ongien hornituak.

Atzerriko enpresa handiei estatu txiroek —ez beti hain txiroek, gogoratu Argentinaz edo Brasilez— onura fiskal handiak eskainiz uko egiten diete zerga bidezko diru sarrerei; aldiz, estatu horien buruzagitzan ari diren eliteak bai aberasten dira, multinazionalen bitartekari lana egiten dutelako.

Farm Land Grabbing —nekazal lur lapurreta— izendatu duten neokolonialismo berri honek eraldaketa sakonak dakarzkie lekuko ekosistemei, baina kalterik latzenak bertako laborariei eraginez.

Nekazaritza industrial berriak denentzeko aski lanpostu sortzen ez duenez, askok burua makurtu eta hiri handietako txabolategietara emigratu dute. Baina lapurretari aurre egiten diotenak ere badira. Via Campesinak beste zenbait erakunde eta mugimendurekin azaroan Maliko Nyeleni herrian antolatu biltzarrean, saiatu dira estrategiak aztertu eta adosten.

Malin gertatzen ari dena ikusentzunezko batean azaldu du Philippe Revellik, haren webgunean bezala *Le Monde Diplomatique* aldizkariarenean ere bisitatu daitekeena: *Ruée sur les terres agricoles à Mali*, euskaraz libreki “Maliko laborantza lurren lapurreta izugarria” eman lezakeena. Niger ibai bazterrean erregadiotz hornitutako lur aberatsez ari da.

Mali hein handi batean oso lehorra izan arren, herrialdea zeharkatzen duen ibai handiaren ertzetan 1947tik egindako obra publikoei esker 90.000 hektarea urez ondo aseturik daude. 50.000 familiak lantzen dituzte baratze eta alorrok, Malik kontsumitzen duen arrozaren %60 ekoiztuz. Office du Niger era-

GRAIN erakundearen webgunetik hartu argazkian ageri da Tiedo Kane, Sexagon Office du Niger erakundearen maizterren sindikatuko kidea. Argazkilaria erakusten dizkio soroetan burututako artatxikiak. Paisaia horrek ez du luze iraunen: bertako nekazariak landu alorrok laster kendu egingo zaizkie, Gobernuak Markala Sugar Project konpainiari eman dizkiolako gutxienez 30 urterako, azukre kanabera ekoiztu dezan. Azaroan Nyeleniko biltzarrean Maliko laborarien buruzagi Ibrahim Coulibalyk esan zuenez, “gure begien aurrean ari zaizkigu lurrak ebasten. Malin bertan 800.000 hektarea eman dizkie Gobernuak enpresei eta inbertsiogileei. Baina lurrok ez zeuden hutsik! Baliteke hor bizi diren jendeek jabego titulurik ez edukitzea, baina belaunaldiak daramatzate bertan, batzuek mendeak, eta, aldiz, Mali estatu gisa 1960an sortu zen”.

kundeak kudeatzen dituen lur horien bazterretan, beste familia asko bizi dira nekazaritzatik bezala abeltzaintzatik.

Azken urteotan, ordea, Maliko agintariak tratua sinatu dituzte konpainia handiekin bertako lur onenentarik chunka mila hektarea saltzeko edo alokatzeko. Niger ibaitik ura eramanez garzatu beharko direnak.

Nyelenin ikusi dutena

Malibya proiektuak, Libiako kapitallarekin, 100.000 hektarea eskuratu ditu, Libiara arroza, barazkiak eta aziendak esportatzeko. Horretarako kanaletako bat zabaldu behar izan dute, eta errepide berria ireki Kolongo herri inguruetan. Djande Tamarak kazetariari deklaratu dionez, “Malibyak harrapatu gaituen guztiok gaude haserre. Dozenaka urte daramatzagu hemen bizitzen eta etxeak eraitsi dizkigute. Kalte-ordain oso kaxkarrak eman dizkigute”.

Proiektua orain geldirik dagoen arren, kanala zabaltzearen ondorioz herritarrek nabaritu dute ura urritu zaiela. Bamakoko gobernuarekin sinatuari esker, Malibyak lehentasuna izanen du beti Nigerreko ura eskuratzeko idorte garaian ere, eta ez dauka erantzukizunik jendeek nozitu beharreko kalteetan.

Tomota talde maliarrak beste 100.000 hektarea eskuratu ditu, bio-

erregaietarako laboreak ekoizteko. Orain arte mila hektarea ingurutan erein da koltza, baina dagoeneko baserritarrak kanporatu dituzte espropiatutako lurretatik, Tomotak bere makinak sartu ditzan.

Markala azukre konpainiak Hego Afrikako kapital pribatua eta Mali-ko gobernua biltzen ditu. 14.000 hektarearen jabe egin da, bioerre-gaietarako azukre-kanabera ekoizteko. 30 herritako lurra harrapatu ditu, bertako herritarrak haserraraziz. “Etxea kendu badizute, nora jo?”, dio herritar batek bideoan. “Kanaberak hondamendira garamatza. Segou eskualdea Maliko bihitegia da, baina artatxikia, fonioa, sorgoa eta babak ereinda, ez azukrea eginez”.

Alatona Millenium Challenge Account AEBetako USAID erakundearen proiektua da. 22.000 hektarea eman dizkiote nekazaritza industrialeko enpresa berriak sortu ditzan. 33 herritako jendeak lekualdatu dituzte horretarako. Hormigoizko etxez egindako herri berrietan bildu dituzte, familia bakoitzari lur txiki baten jabegoa emanez, eta kontent daudela dirudi.

Ez da, ordea, iritzi horretakoa Tiedokan Diallo, Association des Organisations Professionnelles Paysannes sindikatuko buruzagia: “Proiektu honen benetako helburua da Office du Nigerrek kudeatu herri-lurren pribatizatzea”.

Moulins Modernes du Mali Modibo Keita izeneko aberats maliar

batena da. 5.600 hektarearen jabe egin da, garitarako, 20.000taraino hedatzeko aukerarekin.. Sanamandougou herri zaharraren lurretako asko bereganatu ditu. Jendeak haserre protesta egitean, Keitak armadaren laguntza eskatu du. Etxeak lurre-ratu dituzte buldozerrez, buruzagiak espetxeratu, zahar eta emakumeak jipoitu. Hiru pertsona hil dituzte.

Nyelenin azaroan lur lapurretaren kontrako biltzarrerara hurbildutako berrehun militanteen artean ziren Sadamandougoukoak. Maliko nekazarien koordinatzaile Ibrahim Coulibalyk deklaratu du: “Inbertsio horiek herritarren sekulako ondorioak ekarriko dituzte. Horietako gehienek jendea lekualdarazten dute, bazterretako lur kaxkarragoetara eramaten dituzte. Jendeek ezingo dituzte beren familiak mantendu”.

Biltzarrean zen Shalmali Guttal, Indiatic etorrita, Focus on the Global South erakundeko kidea. “Lurra ebastea ekosistema osoa ebastea da. Lurra erekin harrapatzen dira ura, oihana, bioaniztasuna, fauna, flora. Inbertsiogileak eta gobernua gezurretan ari dira garapena eta enpleguak sortzen dituztela diotenean. Garapena eta enpleguak sortuko ditugu nekazari entzuten baldin badiegu”.

GRAIN erakundeko Henk Hobbelinke azaldu duen moduan, mundu osoko nekazarien kontrako ofentsiba da hau. Milaka urtez gizadia elikatu dutenei, gaur ere elikatzen dutenei, esaten zaie atzeratuta daudela, eraginkortasunik gabeak direla, munduaren garapenaren oztopo. Hitz bitan, hobe dutela desagertzea. ■

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira